

AGRO-FOOD FIELDS

DE INNOVATIEPOLDER
VAN EUROPA

DRONTEN... DÉ AGRO-FOOD FIELDS VAN EUROPA

“Voor de (inter)nationale agro en food sector is gemeente Dronten een daadkrachtige en kansrijke regio vanwege de dynamiek die de omgeving uitstraalt. Ondernemers, onderwijs en onderzoek werken goed samen aan innovaties en stimuleren elkaar daarin. Dat leidt tot aantoonbare resultaten en vooruitgang. Bij een bedrijfsverplaatsing of nieuwbouw maken bedrijven, instanties en organisaties van buiten de regio juist om die reden een serieuze afweging om voor ‘de Poort van Dronten’ te kiezen en deel uit te gaan maken van de Agro-Food Fields.”

Gemeente Dronten heeft sinds haar ontstaan een sterke positie in agro en food. Niet alleen wat betreft de primaire productie, maar ook in de handel, toelevering, verwerking en export. Dronten is ook al bijna 60 jaar de thuisbasis voor Aeres Hogeschool, dé agrarische hogeschool van Nederland. De akkerbouwers en veehouders in het gebied zijn veelal hoog opgeleid en gemeente Dronten heeft het hoogste aantal biologische bedrijven. Koppel daaraan de hoogwaardige kennis en innovatiedrang van het agrarische onderwijs en onderzoeksinstituten, dan sluit de keuze van de Staay Food Group om zich met grootschalige en innovatieve hightech teelt en verwerking van groenten op ‘De Poort van Dronten’ te vestigen, hier naadloos op aan.

Krachtenbundeling en onderlinge samenwerking tussen een faciliterende lokale overheid en een door innovatie gedreven cluster van onderzoek, opleiding en bedrijfsleven, vormt de unieke basis voor een verrassende synergie die moet leiden tot de ontwikkeling van de Agro-Food Fields van Europa.

Gemeente Dronten wil met de ‘De Poort van Dronten’ hét centrum worden van deze hightech agro-food regio met een internationale uitstraling. De kernwaarden zijn duurzaamheid, technologische innovaties, ondernemerschap én voedselzekerheid.

AGRO EN FOOD IN MONDIAAL PERSPECTIEF

De mondiale agro- en foodsector staat voor de enorme uitdaging om de toenemende wereldbevolking duurzaam te kunnen blijven voorzien van goed, gezond en smakvol voedsel. Terwijl de primaire productie vooral regionaal zal plaatsvinden, zal voor de ontwikkeling van kennis en innovatie een belangrijke taak zijn weggelegd voor toonaangevende en onderscheidende agro en food regio's.

De huidige wereldbevolking heeft een omvang van 7,2 miljard mensen. Over 35 jaar zal dat aantal zijn gestegen tot 10-11 miljard mensen. Deze groei staat niet op zich. Het is een direct gevolg van meer welvaart. Mede daardoor zal ook het percentage wereldburgers dat zich in stedelijke omgeving gaat vestigen, fors toenemen. Inherent aan een hoger welvaartsniveau zijn hogere eisen ten aanzien van voedselzekerheid en voedselveiligheid. Wereldwijd zal de vraag naar vlees bijvoorbeeld verdubbelen. Geheel in strijd met die trend vraagt juist de Westerse wereld om kweekvlees, insecten en plantaardige vleesvervangers. Dit wordt vooral ingegeven door

een groeiend besef ten aanzien van voedselveiligheid en gezondheid. Ook het besef van een matige ecologische footprint maakt dat mensen bewuster gaan leven en een ander voedselpatroon kiezen om de aarde te beschermen tegen de mensheid.

Overigens vindt de verwachte bevolkingsgroei met name plaats in Afrika en Azië. Deze continenten beschikken over onvoldoende landbouwgrond en zoet water om de groeiende bevolking te kunnen voeden. Europa daarentegen heeft nu en in de toekomst in verhouding tot haar bevolking een overschot aan landbouwgrond. Europa zal dus een verantwoordelijkheid richting Afrika en Azië hebben om

ook deze continenten van voedsel te voorzien. Dat rechtvaardigt ook dat Nederland blijft produceren voor de wereldmarkt en onderzoek blijft doen naar grootschalige, kleinschalige, intensieve én extensieve landbouwwormen.

Vervreemding van voedsel

De oorspronkelijke band tussen de primaire producenten (de boer, de visser en de jager) en de Westerse consument is de afgelopen decennia oneindig veel complexer geworden. Vroeger kocht de mens voedsel bij de primaire producent, een groenteboer, melkboer of kruidenier op basis van een nagenoeg blindelings vertrouwen in kwaliteit en herkomst. Tegenwoordig is ieder

voedingsmiddel onderdeel van een keten van primaire productie, industriële verwerking en distributie waarin 'merken en emoties' leidend zijn. In de Westerse wereld is er daardoor een sterk toenemende vraag naar lokaal geproduceerd voedsel. De consument overziet namelijk niet meer wat zich binnen de voedselketen afspeelt en is niet meer tevreden met de eenheidsworst die haar geboden wordt. Ze zoekt een nieuwe verbinding met voedsel en voedselproductie en stelt hoge eisen aan kwaliteit en voedselveiligheid, smaak, beleving en een faire prijs voor zowel de producent als de consument.

Ondertussen ontstaan nieuwe bewegingen binnen de keten die op basis van gebundelde kleinschaligheid dichter naar de consument toe kruipen. Meer regionaal ingestoken, onderscheidend met toegevoegde waarde. Dit betekent feitelijk een compleet nieuwe inrichting van de keten van producent naar consument waarbij de rol van de supermarkt zal gaan afnemen.

De rol van Flevoland

Flevoland is weliswaar een grote agrarisch productieregio, mondiaal speelt het in omvang geen enkele rol van betekenis. De basiskwaliteit van het gebied en haar ondernemers is echter van een geheel andere orde. De agrarische sector beschikt over vruchtbare grond en profiteert van een perfecte verkaveling, ontsluiting en ligging. Het kennisniveau van de ondernemers is hoog terwijl er sprake is van een hoge mate van innovatiedrang. Flevoland zal dus nooit hét antwoord zijn op de vraag naar wereldvoedselzekerheid. Veel belangrijker is haar rol als aanjager voor innovaties en technologie om elders in de wereld kennis te bieden waarmee de problemen wél opgelost kunnen worden. Dronten en haar achterland (primaire productie, onderwijs, onderzoek, toelevering, handel en afzet) vormen het hart van deze sterke uitgangspositie.

Louise Fresco

Bestuursvoorzitter van Wageningen UR

**„VERDUBBELING VAN
VOEDSELPRODUCTIE IS NODIG”**

“Nieuwe generaties boeren moeten hulp krijgen om de productiviteit van voedselproductie te verhogen en de negatieve impact op het milieu te voorkomen. De uitdaging is vooral niet om de traditionele productie te handhaven, maar om de traditie van voedselproductie te beschermen door het te combineren met de grootste vooruitgang in de wetenschap en daardoor werkelijk duurzame systemen te creëren. Hulpbronnen zoals water, bodem en arbeid moeten daarbij veel efficiënter worden ingezet terwijl afvalstromen voor hergebruik moeten worden gecreëerd. We kunnen niet terug naar systemen van de afgelopen eeuwen met hongersnoden en misoogsten. We moeten de groeiende wereldbevolking blijvend voeden. Een verdubbeling van agrarische productie is nodig. Dat kan met genetische verbeteringen en de toepassing van technologie. Maar voedselkwaliteit en -veiligheid staan daarbij voorop.”

DE THEMA'S VOOR MONDIALE VOEDSELPRODUCTIE

1. Hogere welvaart

Wereldwijd kiezen mensen steeds vaker voor de stad vanwege onderwijs, geld, zorg, cultuur en voedsel. Door de hogere welvaart verandert het voedselpatroon. Ook is er meer vraag naar meer dierlijke eiwitten. De productie van dierlijke eiwitten (vlees) kost veel plantaardige eiwitten, want dieren gaan niet efficiënt met voedsel om. Kortom: de primaire voedselbehoefte zal snel toenemen.

2. Klimaatverandering

Het klimaat verandert. In welk tempo, is niet bekend. Juist daarom is het belangrijk om voorzichtig met het klimaat om te gaan. Klimaatverandering betekent dat er vaker sprake zal zijn van droogte, neerslagoverschot en hogere temperaturen. Deze effecten hebben grote invloed op de stabiliteit van de voedselproductie.

3. De bodem

Voor een goede voedselproductie moet de bodem goed op orde zijn. Zowel biologisch (bodemleven), chemisch (nutriënten) als fysisch (structuur). Wereldwijd is 80% van de beschikbare grond in gebruik voor voedselproductie. Bij een stijgende waterspiegel zullen drogere gebieden over extra vocht beschikken waardoor de beschikbare oppervlakte stijgt. Maar ook zal vruchtbare grond in rivierbeddingen daardoor onbruikbaar worden.

“Flevoland zal nooit de graanschuur van de wereld worden. Maar door te focussen op kwaliteit in plaats van kwantiteit, kan het wel uitgroeien tot de kennisschuur van de wereld. Met haar innovatie, kennis en vooruitstrevendheid heeft Flevoland de potentie om voorop te lopen in de wereld van agro- en foodproductie. Maar dat moet je de wereld dan wél laten weten.”

Bauke van der Veen
directeur VNK

RICHTING GEVEN AAN AGRO EN FOOD

Meer rendement op bestaande landbouwgronden

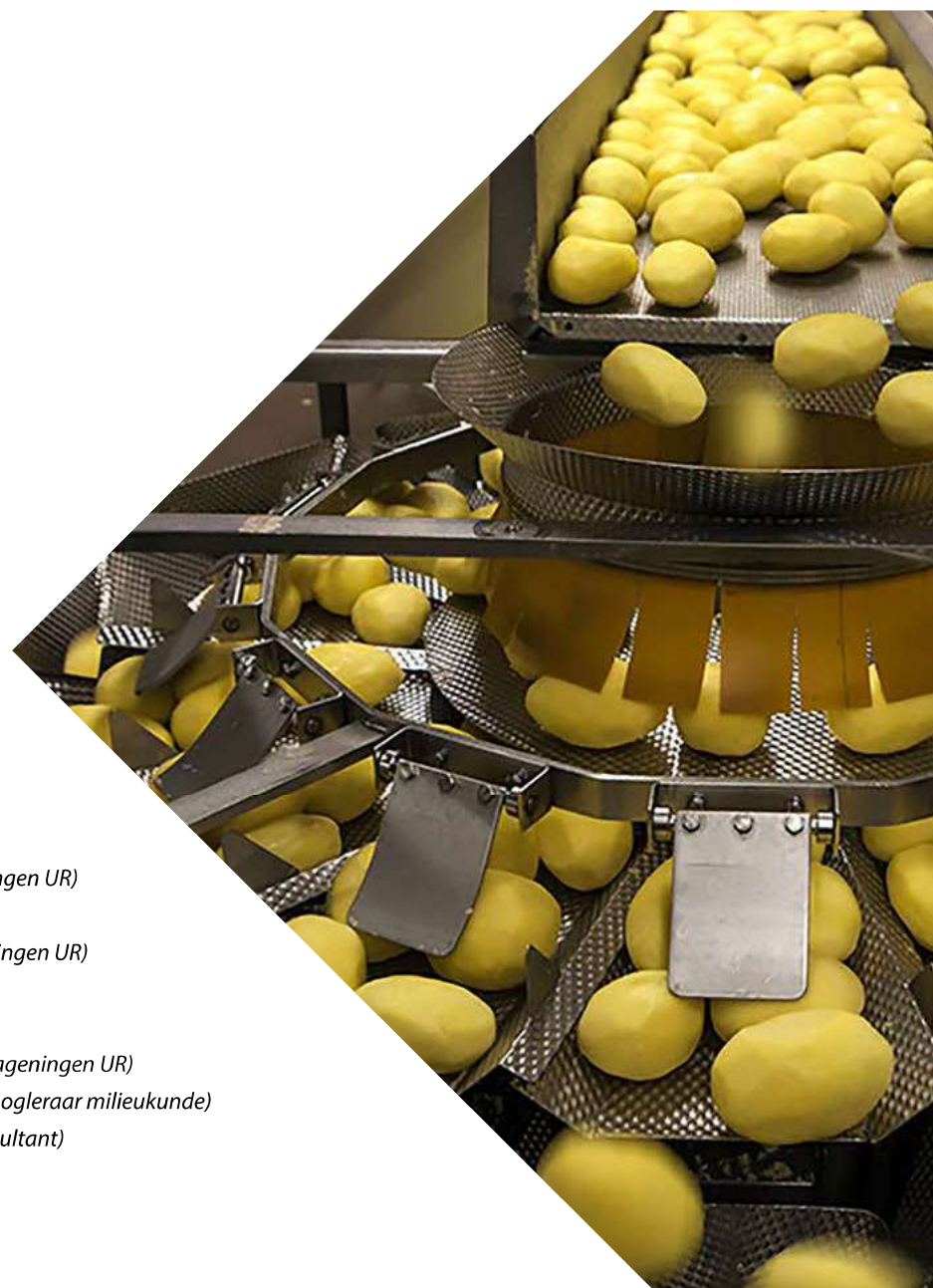
Met hightech precisielandbouw is het mogelijk om de productie van voedsel te monitoren en te maximaliseren. Sensoren traceren ziekten en plagen tot op de vierkante meter. Daardoor is een gerichte en plaats specifieke inzet van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen mogelijk. Drones vliegen over de akker en meten werkelijk alles. Ze kunnen bovendien ook ingezet worden voor de gewasbescherming.

Minder afhankelijkheid van het klimaat

Voor de productie van voedsel is het klimaat altijd het uitgangspunt geweest. Temperatuur, zon en vocht zijn bepalend. Binnen zo'n klimaat is altijd gezocht naar een bodem die geschikt is voor de teelt van gewassen. Techniek maakt het mogelijk om deze keten om te draaien. Dat wil zeggen: eerst vaststellen welke gewassen nodig zijn, daarna zoeken naar een geschikte teeltmethodiek en daarna het klimaat (licht, vocht, temperatuur) daarop aanpassen.

Dichter bij de afzetmarkt produceren

De teelt van voedsel is minder afhankelijk geworden van de bodem. Planten kunnen in een gesloten en geconditioneerde ruimte groeien in een vochtige omgeving waarbij de voedingsstoffen in het vocht zijn opgelost. De planten worden belicht met LED verlichting. Aeroponics levert een besparing op van 95% water en 90% energie. Bovendien is de versheid van het product te verbeteren, de houdbaarheid drie tot vier keer langer en de productietijd drie keer zo kort. De productiecapaciteit (2 miljoen kg product) per hectare is 100 keer groter dan in de open teelt.

Bronnen

Krijn Poppe (*Business Developer - Wageningen UR*)

Paul Ostendorf (*futuroloog - Neoversum*)

Louise Fresco (*bestuursvoorzitter - Wageningen UR*)

Jan Huitema (*lid Europarlement - VVD*)

Sjoera Dijkers (*lid Tweede Kamer - PvdA*)

Cor van der Weele (*Biologe en filosoof - Wageningen UR*)

Lucas Reijnders (*biochemicus, emeritus hoogleraar milieukunde*)

Thierry Stokkermans (*bodem- en agriconsultant*)

“Bodem is dé basis voor alle plantengroei, dus cruciaal voor alle toekomstig leven op aarde. Daar moeten we zuinig op zijn. In plaats van pesticiden en nutriënten te gebruiken, moeten we op zoek naar de perfecte balans in voeding en verzorging van gewassen. De plantaardige en dierlijke primaire sector hebben elkaar daarin heel hard nodig. Zowel regionaal, nationaal als internationaal.”

Janny Peltjes

directeur HLB / De Groene Vlieg

DRONTEN, HÉT CENTRUM VAN AGRO EN FOOD INNOVATIE

Dronten is onderscheidend in agro en food. Door bundeling van afzonderlijke initiatieven en innovaties van bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek, ontstaat een krachtige en onderscheidende identiteit met een grote aantrekkingskracht.

Flevoland heeft haar ontstaansrecht vooral te danken aan de wens van de Nederlandse overheid om midden jaren dertig een hogere mate van voedselzekerheid te creëren. De afhankelijkheid van voedsel uit andere landen was te risicovol. Zeker in die periode van maatschappelijke onrust en wereldoorlogen. Door de kwaliteit van de jonge zeeklei en de strakke en efficiënte verkaveling van het gebied, was Flevoland voor agrarische ondernemers een 'paradijs op aarde' met hoge opbrengsten. De aantrekkingskracht van deze gunstige Ausgangssituatie op innovatieve en hoogwaardige

ondernemers was groot. Daardoor ontwikkelde zich in de regio, met Dronten als middelpunt, een krachtige en innovatieve agro- en foodketen van partijen met internationale uitstraling.

De kracht van Dronten

Gemeente Dronten heeft zich in het verleden nooit nadrukkelijk geprofileerd met haar agrarische roots. Toch zijn afzonderlijk van elkaar initiatieven en stromingen ontstaan die - eenmaal gebundeld - een enorme innovatieve uitstraling hebben. De bundeling van alle initiatieven op het gebied van

gangbare én biologische landbouw, food experience, onderwijs en onderzoek, technologische ontwikkelingen én hightech agro-food, maken Dronten tot een uniek agro en food kerngebied, omgeven door een nóg grotere agrarische schil. Daardoor is ze niet alleen onderscheidend voor Nederland, maar ook op Europees niveau.

Duurzame teelt

De laatste 25 jaar stuurt zowel de Nederlandse overheid als het agrarisch bedrijfsleven aan op een vermindering van de afhankelijkheid van chemische gewasbescherming

en een geleidelijke overgang naar de inzet van 'groene' middelen. Naast de 'nieuwe generatie middelen' met een veel lagere milieubelasting wordt ook actief gezocht naar andere teeltsystemen (rassen, gewassen, teeltmethodieken) die een lagere inzet van hulpstoffen vragen. Vanuit de overheid, natuurbeheerders, waterschappen én de agrarische brancheorganisaties wordt hierop een actief beleid gevoerd.

In de gemeente Dronten is de kiem gelegd voor het initiatief 'Stichting Veldleeuwerik'. Telers en afnemers werken hierin samen om op individueel bedrijfsniveau te streven naar de hoogst haalbare mate van duurzaamheid met behoud van het noodzakelijke bedrijfsrendement. De Stichting Veldleeuwerik is inmiddels landelijk actief. Het initiatief heeft een positieve uitstraling op agrariërs, de keten en de consument. Ook naar ondernemers die niet deelnemen. Daarnaast is er toenemende belangstelling voor de non-food toepassingen van landbouw gericht op de 'bio-based economy' en de winning van hoogwaardige

inhoudsstoffen voor specialistische toepassingen. In navolging van de bio-based economy wordt in Dronten ook gewerkt aan een circulaire economie in de landbouw. Naast het winnen van hoogwaardige inhoudsstoffen is de landbouw bezig met de productiestromen te laten circuleren in de keten en op het bedrijf.

Biologische teelt

Kenmerkend aan Dronten is het relatief hoge aantal biologische bedrijven (akkerbouw, groenteteelt en fruitteelt). De gezonde en vruchtbare bodem biedt namelijk goede mogelijkheden voor omschakeling naar deze teeltwijze. Bovendien is de internationale markt (met name Europa) voor biologische producten sterk groeiende. Deze groei zal naar verwachting de komende jaren doorzetten zodat er meer ruimte zal zijn voor ondernemers die willen omschakelen. Een voordeel van de huidige biologische markt is dat de vraag groter is dan het aanbod. Dat is een zeer gunstig perspectief voor de huidige biologische

telers en voor de telers die hier de komende jaren voor gaan kiezen. De algemene indruk is overigens dat biologisch en gangbaar (duurzaam) de komende jaren heel dicht tegen elkaar aan komen te liggen, mede door de introductie van 'groene' gewasbeschermingsmiddelen. Ook is het relatief grote aandeel biologische teelt een stimulans voor de gangbare telers om een overschakeling te overwegen.

Een voordeel van de biologische productie is dat er momenteel (veel) hogere prijzen worden betaald. Voor de biologische telers in de gemeente Dronten is dat een kans. Voor gangbare landbouw is de grond relatief duur om op termijn uitsluitend op kostprijs te moeten concurreren. Om te overleven in de kostprijsconcurrentie vraagt dat om steeds hogere opbrengsten met minder middelen. Ergens vlakt die verbeteringscurve ook af en dan is er geen extra resultaat meer te behalen. Specialiseren in hoogwaardige teelt en verwerking biedt daarom een beter perspectief.

Technologie

De schaalvergroting en toenemende mechanisatie heeft een weerslag op de bodem gehad. De zorgen om de bodemgesteldheid (fysiek, chemisch en biologisch) zijn terecht en krijgen de komende jaren veel aandacht. Daarnaast staat de sector open voor precisielandbouw. Hierbij wordt gebruik gemaakt van GPS-techniek (positiebepaling), sensoren, internettechnologie en zelfsturende voertuigen (24/7 inzetbaarheid) op basis van 'internet of things'. Met deze technieken is het mogelijk om big-data te verzamelen die vertaald kan worden naar gerichte adviezen om de teelt en bedrijfsvoering te optimaliseren. Daarbij ligt de nadruk op een lagere inzet van hulpmiddelen (arbeid, meststoffen en gewasbescherming), hogere gewasopbrengsten per hectare en een betere kwaliteit (vorm, kleur, smaak, houdbaarheid) van het product.

Kennis

Sinds 1967 heeft Dronten agrarisch onderwijs op HBO niveau. Van oudsher een 'gewone'

school, maar de laatste decennia sterk doorontwikkeld tot een (internationaal) kenniscentrum voor agro en food met een steeds sterkere band met het agrarisch bedrijfsleven in de vorm van lectoraten en onderzoeksprogramma's. De opleidingen hebben een scherpe focus op het stimuleren van ondernemerschap en ondersteunen de ontwikkeling van nieuwe initiatieven in agro en food. De komst van hightech agro-food naar Dronten biedt kansen voor Aeres Hogeschool om zich op dit vlak verder te kunnen onderscheiden als waardevolle kennispartner. Nieuw binnen de organisatie van Aeres Hogeschool is het Green Venture Lab, een broedplaats voor innovaties en ondernemerschap waar adviseurs, studenten en ondernemers in de agribusiness elkaar inspireren. Dronten beschikt over nóg een unieke opleiding: de Warmonderhof. Uniek, omdat dit de enige in zijn soort is op het gebied van de biologisch dynamische landbouw. Weliswaar is dit een niche in de agrarische sector, het heeft wel aantrekkingskracht op een

specifieke groep. Gekoppeld aan de Aeres Hogeschool zijn ook de proefboerderijen en het praktijkcentrum Dronten. Hoewel beiden vooral voor onderwijsdoelstellingen worden ingezet, kunnen ze een bredere functie (initieënd en faciliterend) gaan krijgen.

Wageningen UR staat wereldwijd hoog aangeschreven. Door de toenemende vraag naar haar hoogwaardige kennis en onderzoek, verschuift de universiteit heel geleidelijk in de richting van fundamenteel onderzoek. Dat schept ruimte voor Aeres Hogeschool om zich als onderwijs- en onderzoeksinstelling door te ontwikkelen in de richting van (toegepast) wetenschappelijk onderzoek.

Onderzoek

Met De Groene Vlieg / HLB (en binnenkort waarschijnlijk ook het LBI) heeft gemeente Dronten onderzoeksinstituten in huis die aanjagers willen zijn van een duurzame landbouw. Het onderzoek dat De Groene Vlieg / HLB uitvoert is vooral gericht op een verminderde afhankelijkheid van synthetische meststoffen en chemische gewasbeschermingsmiddelen. Het LBI richt zich vooral op een gezonde bodem en gezond voedsel. In de directe omgeving van Dronten zijn ook andere instituten gevestigd (o.a. De Schothorst en WUR-PPO Lelystad). Bovendien maken kweekbedrijven en fabrikanten van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, verspreid over de gemeente, gebruik van diverse proef- en demonstratielocaties op agrarische bedrijven.

Handel, verwerking en logistiek

Aardappelen, suikerbieten, uien en graan zijn de grootste teelten in het buitengebied van gemeente

Dronten. Daarnaast worden groentegewassen en fruit verbouwd. Voor de handel, verwerking, export en logistiek beschikt de gemeente Dronten over gerenommeerde bedrijven met internationale uitstraling (handel, export en verwerking van aardappelen, uien, groenten, kruiden en fruit). Nieuw is de verkoop (veelal online) van verse voedselpakketten. Dit biedt nieuwe kansen omdat het aansluit bij de veranderende behoefte van de consument.

Hightech agro-food

De nieuwe productielocatie van de Staay Food Group op bedrijventerrein De Poort is een zeer innovatief teeltsysteem met internationale aantrekkingskracht. Het is een 100% gesloten teeltsysteem waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van voeding, water en energie. De productie per oppervlakte-eenheid is vele malen groter dan in de open teelt. De gekozen teelttechniek is een kansrijke oplossingsrichting om wereldwijd in te zetten voor de voedselvoorziening van grote bevolkingsgroepen in de steden.

Gelet op het unieke karakter van deze productielocatie groeit Staay Food Group uit tot een belangrijke eyecatcher voor de regio met een bijzondere aantrekkingskracht. In omvang kan de vestiging van Staay Food Group fors groeien waardoor het extra ruimte biedt voor aanverwante bedrijven en toeleveranciers.

Burgers betrekken bij voedselproductie

Rondom de locatie(s) van Aeres Hogeschool (met de focus op het Wisentbos) heeft een groep initiatiefnemers plannen ontwikkeld voor 'WijLand', een plek waar ondernemers, onderwijsinstellingen en inwoners samenkomen en activiteiten ondernemen. Dit initiatief groeit uit en biedt volop mogelijkheden voor agro en food om zich hierbij aan te sluiten. Met als doelstelling: de bewustwording bij de burgers van voedsel en voedselproductie stimuleren met food experience achtige initiatieven en activiteiten. Hierbij worden ook de lokale/regionale horeca, recreatie en toerisme betrokken.

Een sterke regio

Gemeente Dronten grenst aan regio's waarin agro en food ook belangrijke items zijn. Urk bijvoorbeeld drijft nagenoeg volledig op de visserij en visverwerking. En gemeente Noordoostpolder (met Emmeloord als 'aardappelhoofdstad' van de wereld) heeft een zeer stevige positie in pootaardappelen (handelshuizen, keuringsinstanties, telers, vierjaarlijkse internationale aardappelbeurs Potato Europe, pootgoedacademie, Agrofood Cluster Noordoostpolder), uien (teelt, verwerking, handel, sorteren, export), witlof en peen. Rondom Lelystad zijn tal van onderzoeksinstituten gevestigd, maar ook bedrijven voor grootschalige zuivel- en aardappelverwerking (McCain) zijn hier gevestigd.

Logistiek gezien is de ligging van Dronten gunstig vanwege enerzijds een prima ontsluiting en anderzijds vanwege de infrastructurele initiatieven die gepland staan (knelpunt Roggebotsluis, de Passage). De groei van Lelystad Airport en de aanwezigheid/

ontwikkeling van havens (Kampen, Lelystad, Urk) maken dat de logistieke positie van Dronten op een nog hoger niveau komt te liggen.

Agri&Food Innovatie cluster Regio Zwolle

Dronten maakt deel uit van het Agri&Food Innovatie cluster Regio Zwolle en ligt centraal in dit agrarisch gebied. Daarmee is een belangrijke verbinding gelegd tussen het vooral op de plantaardig productie gerichte achterland van Dronten en de veel meer veehouderijgerichte regio ten oosten van Zwolle. Dit biedt veel kansen voor uitwisseling en samenwerking tussen afzonderlijke sectoren die elkaar in hoge mate kunnen versterken.

Samen werken aan de krachtige identiteit

De onderscheidende kracht van al deze afzonderlijke initiatieven is dat ze als geheel Dronten op de kaart zetten als de Agro-Food Fields, een uitdagende en inspirerende omgeving voor ondernemingen en initiatieven die toonaangevend willen zijn voor de toekomst van

agro en food. Door de bundeling van afzonderlijke kennis en initiatieven, het stimuleren van samenwerking en het gezamenlijk optrekken, wordt onder de gezamenlijke noemer gebouwd aan een onderscheidende en krachtige identiteit van het gebied. Die samenwerking creëert een economische ontwikkeling waarvan de meerwaarde (de behoefte aan arbeid én het creëren van financieel resultaat) wordt gerealiseerd door bedrijven die zich in Dronten vestigen.

AANDACHTGEBIEDEN VOOR AGRO-FOOD FIELDS

- Oplossingen vinden voor duurzaam bodembeheer:
 - Bodemverdichting, bodemleven en bemesting
 - Meer integratie plantaardige productie en dierhouderij
- Bio-based economy en circulaire landbouw;
- Precisielandbouw (sensortechnologie, drones, data-analyse);
- Verduurzaming van de teelt en mogelijkheden voor omschakelen naar biologisch;
- Beperking van het gebruik van arbeid, water en energie;
- Optimalisatie van teelt, oogst, bewaring, verwerking, afzet;
- Logistieke voordelen benutten;
- Agrarische productie (laagdrempelig) verbinden met food experience gericht op de consument. Mogelijke concepten voor food experience zijn:
 - dicht bij de bron (slowfood in plaats van fastfood);
- Stadslandbouw (directe verbinding producent en consument);
- Voedselbossen (bijvoorbeeld initiatief Roggebotstaete);
- Biologische landbouw (beleving van veilig, gezond en duurzaam);
- Intensieve landbouw grenzend aan een stad, gericht op de lokale behoefte;
- Personalized food én specifieke dieetbehoefte op maat bedienen (o.a. babyvoeding, sportdrink, calcium + melk voor ouderen, activa voor mensen met darmklachten, speltbrood voor mensen met allergie, ziekenhuizen en verzorgingshuizen);
- 'Hello Fresh' concepten (vers thuisbezorgd) als nieuwe invulling van distributie, vers en beleving.

"De realisatie van high-tech foodproductie in Dronten genereert zowel nationaal als internationaal veel aantrekkingskracht. De techniek en technologie voor stadslandbouw die wij hier samen met onze partners en toeleveranciers door ontwikkelen, biedt namelijk wereldwijd uitkomst voor de noodzakelijke groei van lokale voedselproductie."

Marco Kleijn

directeur Staay Food Group

3

ZICHTBAAR WORDEN EN COMMUNICEREN

De belangrijkste ingrediënten voor de Agro-Food Fields zijn al aanwezig in Dronten, het is nu zaak om die te duiden, te bundelen en aan te zetten tot innovaties en groei. Het succes van Agro-Food Fields zal breed gecommuniceerd worden. Iedereen zal weten wat Dronten te bieden heeft.

“Voor de (inter)nationale agro en food sector is gemeente Dronten een daadkrachtige en kansrijke regio vanwege de dynamiek die de omgeving uitstraalt. Ondernemers, onderwijs en onderzoek werken goed samen aan innovaties en stimuleren elkaar daarin. Dat leidt tot aantoonbare resultaten en vooruitgang. Bij een bedrijfsverplaatsing of nieuwbouw maken bedrijven, instanties en organisaties van buiten de regio juist om die reden een serieuze afweging om voor ‘de Poort van Dronten’ te kiezen en deel uit te gaan maken van de Agro-Food Fields.”

Het agrarische karakter van Dronten is diep geworteld. Door alle versnipperde waarden (onderzoek, onderwijs, ondernemerschap, overheid) te bundelen en dat gezamenlijk uit te dragen met een krachtige boodschap, gaat het gebied zich hiermee nadrukkelijk onderscheiden en duidelijker positioneren. Dat is in het voordeel van de regio alsook in het voordeel van de afzonderlijke partijen die binnen die regio actief zijn in agro en food. Het gewenste beeld dat bij Dronten past kan als volgt worden samengevat:

Daadkracht en leiderschap in agro en food zetten Dronten op de kaart

De belofte die uitgesproken wordt is dat Agro-Food Fields binnen vijf jaar een landelijke bekendheid in agro en food heeft en dat de innovatieve en dynamische uitstraling van het gebied voor bedrijven elders in het land een reden is om een bedrijfsvestiging in Dronten te overwegen. De krachtenbundeling in de thematische aanpak van de uitdagingen waar de agro en food

sector voor staat, straalt daadkracht en leiderschap uit waar men zich graag bij aansluit. Dat vertaalt zich in aantrekkingskracht die voor hen met name zal voortkomen uit de volgende hoofdthema's of een combinatie daarvan:

- hightech precisie landbouw en data-analyse;
- hightech agro-food productie;
- verduurzamen van gangbare voedselproductie;
- biologische voedselproductie en verwerking;
- ontwikkeling van hoogwaardige kennis;
- food experience.

De waarden en kenmerken van de Agro-Food Fields

- Een vooruitstrevend agrarisch achterland met hoog opgeleide en gedreven agrarische ondernemers die actief en bewust werken aan een duurzame en/of biologische voedselproductie;

- De beschikbaarheid van kennis op een hoog niveau (onderwijs en onderzoek);
- Ruimte voor ontwikkeling van direct in de praktijk toepasbare technologische innovaties;
- Aanwezigheid van hightech agro-food;
- Aanwezigheid van toeleveranciers, handel, verwerking en export;
- Centrale ligging in Nederland, ruime verkaveling, goede ontsluiting, ontwikkeling Lelystad Airport;
- Een gebied dat (inter) nationaal aandacht en waardering heeft;
- Een gebied waarin een hoge mate van samenwerking mogelijk is.

Bundeling van krachten
Bundeling van krachten in Agro-Food Fields betekent dat de afzonderlijke partijen betrokkenheid moeten voelen én willen tonen, maar ook hun eigen specifieke identiteit kunnen behouden. Onder aansturing van een

onafhankelijk projectmanagement zal de coördinatie van bestaande en nieuwe initiatieven moeten plaatsvinden en zal de communicatie worden aangestuurd.

Vanuit die kracht worden gezamenlijk de speerpunten voor de positionering geformuleerd die recht doen aan alle betrokkenen, maar met name de dynamiek van het gebied uitdragen. Van daaruit wordt de uitvoering (organisatie) en communicatie gestart.

Voorwaarden om te komen tot deze krachtenbundeling zijn:

- Commitment van de afzonderlijke partijen (onderwijs, onderzoek, bedrijfsleven en overheid);
- Uitvoering door het agri & food innovatie cluster regio Zwolle. Een cluster met kennis van agro en food én van de regio (ook Flevoland) die partijen bij elkaar kan brengen, de synergie kan stimuleren

en het initiatief (inter) nationaal kan uitdragen;

- Financiële middelen (organisatie, communicatie, events, etc.) met mogelijkheden voor cofinanciering door stakeholders;
- Een overheid die zich als partner opstelt.

DOELGROEPEN

- Doelgroepen buiten gemeente Dronten (nationaal):**
- Bedrijven in agro en food (productie, verwerking, handel en export) en hun brancheorganisaties
 - Toeleveranciers voor agro en food (fabrikanten, importeurs, distributeurs) en hun brancheorganisaties

- Onderzoeksinstituten
- Agrarische bedrijvenadviseurs
- Banken, accountants, financieel adviseurs
- Onderwijs (Aeres Groep, WUR)
- Agrofood Cluster Noordoostpolder
- Agri & Food Innovatie cluster Zwolle

- Doelgroepen binnen gemeente Dronten:**
- Agrarisch bedrijfsleven
 - Overige bedrijfsleven
 - Aeres Hogeschool / Aeres Groep
 - Gemeenteraad
 - Ambtelijke organisatie
 - Inwoners
 - Milieuorganisaties

De primaire opdracht van de Agro-Food Fields is de bundeling (én het zichtbaar maken) van de versnipperde kwaliteit die nu al in het gebied aanwezig is. Iedere partij behoudt daarbij de eigen identiteit en vrijheid van handelen, maar door de bundeling ontstaat een veel krachtiger geheel. Die onderscheidende positionering oefent aantrekkingskracht uit op nieuwe vestigingen van bedrijven en instituten.

Positionering en suggesties voor initiatieven

Agro-Food Fields wordt gepositioneerd op basis van de geformuleerde kernwaarden. Hierbij worden alle stakeholders actief betrokken (mede-eigenaar van het domein Agro-Food Fields maken). Ondernemers worden waar mogelijk ingezet in een actieve ambassadeursrol (trots uitdragen), datzelfde geldt ook voor studenten en oud-studenten van Aeres Hogeschool (worden of zijn al actief in agro en food). De kwaliteit van alle deelnemers binnen Agro-Food Fields wordt

zichtbaar gemaakt (de koplopers en innovators in beeld brengen) en ze worden actief betrokken bij de uitvoering en communicatie, zodanig dat zij hun trots uitdragen binnen hun bestaande netwerken. In WTC verband worden initiatieven ontwikkeld die leiden tot ruimere exportkansen voor Flevolandse agro- en food bedrijven. Het bedrijfsleven wordt bovendien gestimuleerd om aantrekkelijke stage-opdrachten te creëren die jong talent koppelen aan bedrijven en innovaties.

De technische en technologische kansen worden gebundeld in een 'Agro Techno Experience Centre'. Dit kan in samenwerking met het Praktijkcentrum Dronten aan de Wisentweg. De locatie biedt alle fysieke ruimte voor innovaties die in samenwerking met mechanisatie- en technologiebedrijven worden geïnitieerd.

Denkrichting voor de communicatie

De basis van alle communicatie wordt een online interactief platform dat iedereen die op zoek is naar agro,

food, innovatie, kennis en experience, de relevante informatie aanreikt en uitdaagt op zoek te gaan naar de kansen die de Agro-Food Fields hem biedt.

Er wordt gekozen voor een doelgerichte contentmarketing (online en offline) met onder meer:

- e-nieuwsbrieven
- digitaal video-journaal (best practice)
- social media
- free publicity

Aanvullend zijn de volgende initiatieven denkbaar

- Met concrete food experience wordt de verbinding gelegd tussen de wensen van de consument en de mogelijkheden van de producent;
- Het organiseren/initiëren van kennisintensieve activiteiten (seminars, events, studiedagen, open dagen, demonstraties, bedrijfsbezoeken, etc.) die de doelstellingen

- ondersteunen (maximaal gebruik maken van faciliteiten die Dronten kan bieden: o.a. De Meerpaal, het Meerpaalplein, horeca, evenemententerrein, Praktijkcentrum Dronten, Aeres Hogeschool);
- Met een jaarlijks Agro-Food Fields Magazine (doelgroep agribusiness, brede verspreiding, bewaarnummer) wordt de kracht van de samenwerking in innovatie binnen het gebied gecommuniceerd. Het magazine wordt tevens gebruikt bij de acquisitie;
- De aanwezigheid van grote agro-events op het evenemententerrein aangrijpen om Dronten en de Agro-Food Fields in de kijker te zetten bij de deelnemers;
- Een jaarlijks evenement dat de deelnemende partijen verbindt en geïnteresseerde partijen aantrekt (congres, beurs).

“Internationaal groeit de vraag naar biologisch geteeld voedsel. De energieke en groeikrachtige jonge maagdelijke zeebodem van Dronten is een prima basis waarop het bestaande netwerk van biologisch gecertificeerde teelt- en verwerkingsbedrijven kan uitgroeien tot een krachtige internationale keten. Voor de overheid, het onderwijs, het onderzoek en de biologische ondernemers biedt Dronten alle kansen om de regio als 'the organic place to be' op de biologische landkaart van Europa te planten!”

Jan Groen

directeur Green Organics Groep

4

ACQUISITIEPLAN 'POORT VAN DRONTEN'

Het doel van acquisitie is dat een (potentiële) klant met een latente vraag heel gericht benaderd wordt met een passende boodschap.

Veelal betekent dit heel gericht en consequent investeren in doelgroepen om op middellange termijn te kunnen oogsten. Een positief imago, een goed aanbod en wederzijds vertrouwen zijn hierbij sleutelwoorden.

Door de positionering van de Agro-Food Fields komt 'de Poort van Dronten' nadrukkelijk in beeld als een aantrekkelijke locatie voor nationale en internationale agro en food bedrijven. Dat leidt ertoe dat bedrijven zich in Dronten willen gaan vestigen en daarmee een bijdrage leveren aan duurzame werkgelegenheid in de regio. Enerzijds gebeurt dat autonoom doordat de gemeente Dronten veel beter zichtbaar wordt als de Agro-Food Fields regio waar bedrijven en instanties zich graag bij aansluiten. Anderzijds zal er een nauwe samenwerking ontstaan tussen de gemeente Dronten, de

Staay Food Group, het agri & food innovatie cluster én de ondernemers in het gebied zelf (ambassadeurs). Deze samenwerking leidt tot een actief beleid voor een collectieve en georganiseerde werving van nieuwe bedrijven en werkgelegenheid.

Aandachtspunten voor de acquisitie zijn:

- maximale samenwerking tussen de gemeente Dronten en Staay Food Group;
- maximale inzet van het netwerk van de bestaande agri- en foodbusiness;
- acquisitie op basis van

interesses bedrijven voor Agro-Food Fields;

- actief op zoek naar - en het stimuleren van - innovatieve start ups;
- maximale inzet bij vergunningtrajecten en bestemmingsherzieningen.

De mate waarin de Poort van Dronten door bedrijven daadwerkelijk als een aantrekkelijke locatie wordt ervaren, hangt mede af van de gehanteerde prijsstelling, het vestigingsbeleid en de snelheid van vergunningverlening. De gemeente Dronten zal bedrijven in dit traject maximaal ontzorgen.

Twee trajecten

Het uiteindelijke doel is om nieuwe partijen bekend te maken met de ruimte die De Poort van Dronten biedt in de innovatieve agro & food omgeving van Dronten. Op basis van de communicatie en de uitvoering van activiteiten vindt voortdurend een inventarisatie plaats welke partijen (ondernemers, onderzoek, kennis, etc.) zich aangetrokken voelen tot de Agro-Food Fields. Hierop wordt gerichte acquisitie gedaan:

- door de gemeente Dronten (beleidsmedewerkers economie, management en bestuurders)
- door Staay Food Group
- door actief betrokken lokale ondernemers (de ambassadeurs) die hun eigen netwerk willen inzetten

Hiertoe worden verschillende trajecten gekozen die afzonderlijk van elkaar, maar onder de gezamenlijke noemer van Agro-Food Fields, ingezet worden.

TRAJECT 1

Prospects genereren via de geleidelijke weg op basis van positionering en uitvoering van de agro & food identiteit.

Door de uitvoering van het visiedocument Agro-Food Fields wordt veel beter zichtbaar wat Dronten te bieden heeft. De aanwezigheid van innovatieve ondernemers, hoogwaardig onderwijs, praktijkgericht onderzoek en overheid spreekt tot de verbeelding en biedt kansen voor een onderscheidende positionering. De lokale partijen worden op actieve wijze bij elkaar gebracht, waarbij een belangrijke stimulerende rol is weggelegd voor de SEA werkgroep Dynamiek in de Landbouw. Bij alle betrokken lokale partijen groeit de bewustwording van de (aantrekkings)kracht die ze gezamenlijk tot stand kunnen brengen. Door de individuele en gezamenlijk innovaties te benoemen en zichtbaar te maken worden partijen van buiten de regio op een

natuurlijke wijze aangezet zich hierbij aan te sluiten. In de uitvoering van Agro-Food Fields wordt actief gecommuniceerd vanuit een eigen interactieve online omgeving, externe online omgevingen, print (het eigen magazine, vakbladen, magazines en nieuwsmidia) en events. Door het organiseren/initiëren van klein- en grootschalige hoogwaardige en kennisintensieve innovatie-bijeenkomsten (demo's, workshops, seminars, etc.) worden agro en food partijen van buiten de regio aangetrokken. Enerzijds door ze uit te nodigen, anderzijds door hen een inhoudelijke bijdrage te laten leveren. Op basis van hun belangstelling en enthousiasme voor de regio wordt doelgerichte acquisitie gedaan.

TRAJECT 2

Actieve en gerichte acquisitie: een intensieve samenwerking tussen Staay Food Group, Gemeente Dronten en betrokken ondernemers.

Parallel aan traject 1 loopt traject 2 waarbij de actualiteit in agro- en foodwereld bepalend zijn. Het bijhouden van agrarische websites en vakbladen (nieuws en ontwikkelingen volgen) genereert signalen waarop heel gericht acquisitie gepleegd kan worden.

De gemeente Dronten kiest samen met haar partners in dit traject tevens voor een opvallende en actieve deelname aan nationale, internationale en specifieke agrarische beurzen (o.a. Fruitlogistica, ATH, Potato Europe, Aardappel-demodag, BioVak). De nadruk ligt hierbij op het actief communiceren van de kernwaarden van de Agro-Food Fields (primair gericht op standhouders).

De standbemanning wordt ingevuld met vertegenwoordigers van de gemeente Dronten (bestuur en management), Staay Food Group en ondernemers (ambassadeurs).

Veel van de reeds aanwezige agro- en foodpartners in de gemeente Dronten zijn trots op hun omgeving en op de ontwikkelingen die ze al in gang hebben gezet. Deze ambassadeurs worden door middel van een 'activatieprogramma voor ambassadeurs' actief betrokken bij de acquisitie. Vooral omdat ze deel uitmaken van nationale of internationale keten(s) of netwerken en de Agro-Food Fields bij hen onder de aandacht willen brengen.

“Dronten en haar achterland zijn bij uitstek geschikt om uit te groeien tot een onderscheidende en innovatieve agro en food regio. Alle gronden zijn immers aanwezig om de deeltjesversneller van kennis, technologie en duurzaamheid te zijn. Come to Dronten! It takes you to the next level.”

Dick Zelhorst

directeur Aviko Potato

